

LUẬT THƠ

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Nắm được những kiến thức cơ bản về luật thơ tiếng Việt.
- Biết vận dụng những kiến thức đó vào việc đọc - hiểu các tác phẩm thơ ca.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯU Ý

Luật thơ bao gồm những quy định, quy tắc bảo đảm cho thơ có tính nhạc, đặc biệt là tiết tấu và vần điệu. Trong tiếng Việt, đơn vị *tiếng* – cũng là *âm tiết* – có vai trò vô cùng quan trọng đối với việc xác định luật thơ.

1. Trong tiếng Việt – một ngôn ngữ tiêu biểu cho loại hình ngôn ngữ đơn lập – đơn vị *tiếng* có vai trò rất quan trọng, tập trung ba giá trị khác nhau.

Xét về mặt ngữ âm, mỗi *tiếng* là một *âm tiết*.

Xét về mặt ngữ nghĩa thì nhìn chung, *tiếng* là *đơn vị nhỏ nhất có nghĩa*.

Xét về mặt ngữ pháp, mỗi *tiếng* thường là một *từ*.

2. Về mặt cấu tạo của âm tiết, cần đặc biệt lưu ý hai đặc điểm. Thứ nhất, âm tiết nào cũng mang một *thanh điệu* (sáu thanh, chia thành hai nhóm, nhóm *bằng* gồm thanh ngang và thanh huyền, nhóm *trắc* gồm thanh sắc, thanh nặng, thanh hỏi và thanh ngã). Thứ hai, mỗi âm tiết thường gồm hai phần : *âm đầu* và *vần*, trong đó nguyên âm giữa vần, tức là âm chính, có vai trò quyết định, không thể thiếu.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. GV lên lớp theo trình tự các đề mục bài học trong SGK.

2. Gợi ý giải bài tập

Bài tập 1

GV hướng dẫn HS ôn lại bài *Đặc điểm loại hình của tiếng Việt* trong SGK *Ngữ văn 11 Nâng cao*, tập hai, tr. 177 - 179 (nội dung cơ bản vừa nêu ở mục II trên đây).

Bài tập 2

Thúy Kiều làm thơ tứ tuyệt, Đường luật (thất ngôn hoặc ngũ ngôn).

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

– Cù Đình Tú, *Phong cách học và đặc điểm tu từ tiếng Việt*, NXB Đại học và Trung học chuyên nghiệp, H., 1983.

– Đinh Trọng Lạc (Chủ biên) – Nguyễn Thái Hoà, *Phong cách học tiếng Việt*, NXB Giáo dục, 1993.